

Polemika Krytycznoliteracka w Polsce
pod redakcją Sylwii Panek

TOM 23

THE POZNAŃ SOCIETY FOR THE ADVANCEMENT
OF THE ARTS AND SCIENCES
PHILOLOGICAL AND PHILOSOPHICAL SECTION
PHILOLOGICAL COMMITTEE

Critical Literary Argument in Poland

edited by Sylwia Panek

volume 23

Małgorzata Okulicz-Kozaryn
Brzozowski *Versus* Miriam.
A One-Sided Polemic

Apart from favourable notes in the early critical works and comments on Zenon Przesmycki (Miriam) and his contribution to the legacy of Norwid, Stanisław Brzozowski turned to the former with an increasing degree of criticism. He drew his crossbow at Miriam's views on the essence of art, deploying various forms of genre. In the famous pamphlet, *Scherz, Ironie und tiefere Bedeutung*, he presented Miriam as a figure out of porcelain. The image of Miriam created in other articles by Brzozowski also departs from that of the real person and the standpoints the former put forward. Here, Kazimierz Wyka took the position of the latter as his own, which he went on to propagate. In so doing, Brzozowski refuted Miriam's oeuvre, editor of the Warsaw literary journal *Życie* and *Chimera*; his originality and groundbreaking ideas at the turn of the new epoch. The latter did not respond to these attacks, which makes a reconstruction of the conflict difficult – though the core of the clash between two contrasting positions and temperaments in literary criticism can be nonetheless captured. This is thanks to the literary persona this 'silent' participant of the polemic left as testimony, as well as traces of this one-sided debate in its reception within the circles of both writers and their advocates. A broad perspective of literary transformations in the epoch, it follows, allows one to appropriately assess both authors in their respective light.

POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ NAUK
WYDZIAŁ FILOLOGICZNO-FILOZOFICZNY
KOMISJA FILOLOGICZNA

Polemika Krytycznoliteracka w Polsce
pod redakcją Sylwii Panek
tom 23

Małgorzata Okulicz-Kozaryn
Brzozowski *contra* Miriam.
Spór jednostronny

Poznań 2022

WYDAWNICTWO POZNAŃSKIEGO TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK

POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ NAUK
UNIwersytet IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

Główny Redaktor Wydawnictw PTPN
Jakub Kępiński

Recenzent
dr hab. Katarzyna Sadkowska

Redakcja językowa i korekta
Elżbieta Turzyńska

Projekt okładki
Elżbieta Kidacka

Łamanie
Marlena Roszkiewicz

Publikacja finansowana
w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
pod nazwą „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki”
w latach 2017–2021, nr projektu 11H 16 0131 84

© Copyright by Sylwia Panek, Małgorzata Okulicz-Kozaryn,
Poznań 2022

© Copyright for this edition by Poznańskie Towarzystwo
Przyjaciół Nauk, Poznań 2022

ISBN 978-83-7654-463-2

ISSN 2081-5999

Spis treści

ROZPRAWA WSTĘPNA

Walka z chimerą	11
-----------------------	----

TEKSTY ŹRÓDŁOWE. ANTOLOGIA

Wykaz tekstów źródłowych	75
Nota edytorska	77

WYPOWIEDZI BRZozOWSKIEGO

Stanisław Brzozowski	
Współczesne kierunki w literaturze polskiej wobec	
życia	85
S.[tanisław] Brzozowski	
Sztuka i społeczeństwo	125
A.[dam] Czepiel [Stanisław Brzozowski]	
Tak mówił Homunculus. Cywilizacji współczesnej	
wizja zbiorowa	137
A.[dam] Czepiel [Stanisław Brzozowski]	
<i>Scherz, Ironie und tiefere Bedeutung</i>	149
A.[dam] Czepiel [Stanisław Brzozowski]	
Medyceusze	167
St.[anisław] Brzozowski (A.[dam] Czepiel)	
W odpowiedzi na protest	179
Stanisław Brzozowski	
„Miriam” – zagadnienie kultury	191
A.[dam] Czepiel [Stanisław Brzozowski]	
„Same płaskie koncepty”	235

KONTEKSTY

Avanti [Grzegorz Glass]	
<i>In Sacerdotes</i>	249
Tadeusz Miciński	
O „Chimerę”	255
Karol Irzykowski	
Glossy do współczesnej literatury polskiej. III	259
Karol Irzykowski	
[Część I]	267
Karol Irzykowski	
Projekt Akademii Literackiej w Polsce (Stefan Żeromski: <i>Projekt Akademii Literatury Polskiej</i> , Warszawa 1918)	269
Adolf Nowaczyński	
Stanisław Brzozowski	271
Bibliografia	277
Indeks osób	287

Seria Polemika Krytycznoliteracka w Polsce przedstawia najważniejsze polskie polemiki krytycznoliterackie opatrzone obszernym komentarzem naukowym. Każdy tom obok *Rozprawy wstępnej* zawiera przedruki wchodzących z sobą w polemiczny dialog tekstów krytycznoliterackich, które – dotąd drukowane oddzielnie, niejednokrotnie trudno dostępne i rozproszone w czasopiśmie literackich – muszą być czytane razem.